

12.4.3. Gıda maddeleri ve bağımlılık konusundaki dinî ve ahlaki ilkeleri açıkla.

1. Dinin meşru kıldığı, serbest bıraktığı şeylere helal; yaklaşılmamasını ve terk edilmesini istediği şeylere ise haram denir. İslam dinine göre, bir şeye haram demek helal demekten daha zordur: “Yani eşyada aslanan helal ve serbest oluşturmaz.”

Bu parçada tırnak işareti ile verilen cümlede kastedilen mesaj aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dini hüküm verirken zararlı olma ve zararsız olmadığına bakılır.
- B) Helal olma durumu Kur’an-ı Kerim ayetleri ve Hz. Peygamber’in açıklamaları ile belirtilir.
- C) Aksi yönde dini bir hüküm bulunmadıkça her şey helal kabul edilir.
- D) Haramlar dinen yasaklanan ve yapılmaması istenen davranışlardır.
- E) Serbestlik haram olan şeyleri terk etmekle başlar.

2. Hazır gıdalarda kullanılan jelatin gibi katkı maddeleri zihinleri meşgul eden sorular arasında yer almaktadır. Söz konusu maddeler bitkisel ve hayvansal ürünlerden elde edilmektedir. Bu konuda kullanılan katkı maddesinin helal mi yoksa haram mı olduğu belirleyicidir.

Bu parçadan aşağıdaki ifadelerden hangisi çıkarılabilir?

- A) Dinen temiz kabul edilen maddelerin kullanımı uygun değildir.
- B) Dinen pis kabul edilen maddelerin katkı maddesi olarak kullanımı haramdır.
- C) Hazır gıdaların kullanımı hiçbir şekilde uygun değildir.
- D) Bitkisel maddelerin oluşturduğu gıdaların yenilmesi uygundur.
- E) Hayvansal maddelerin oluşturduğu gıdaların yenilmesi uygun değildir.

3. İslam’da akıl, can, nesil, mal ve din korunması gereken temel değerlerdir. Bu değerleri ortadan kaldıracak veya onlara zarar verecek tüm fiiller İslam dinince haram kılınmıştır. Şansa bağlı, emeğe dayanmayan veya bir başkasının malını haksız bir şekilde elde etmeyi içeren oyun ve eğlence anlayışları, kumar oynama, şans oyunları ve canlılara zarar veren tehlikeli eğlence faaliyetleri haramdır.

Aşağıdaki ayetlerden hangisi bu parçayı destekler niteliktedir?

- A) “...Bu dünya hayatı hakikatte sadece bir oyun ve eğlenceden ibarettir; ahiret yurduna gelince işte asıl hayat odur...” (Ankebût suresi, 64. ayet)
- B) “Bilin ki dünya hayatı, bir oyun, bir eğlence, bir gösteriş, aranızda bir övünme, mal ve evlâta bir çokluk yarışından ibarettir...” (Hadîd suresi, 20. ayet)
- C) “Hurma ağaçlarının ve üzüm asmalarının ürünlerinden hem içki hem de güzel besinler elde edersiniz...” (Nahl suresi, 67. ayet)
- D) “Ey iman edenler! İçki, kumar, dikili taşlar, fal okları şeytan işi iğrenç şeylerden ibarettir...” (Mâide suresi, 90. ayet)
- E) “Ey iman edenler! Siz sarhoş iken ne söylediğinizi bilinceye kadar, (...) namaza yaklaşmayın...” (Nisâ suresi, 43. ayet)

4. Müslümanların sağlıklı ve ahlaklı bir nesil yetiştirmeleri ve ibadetlerinden lezzet almaları için helal gıda ile beslenme konusuna titizlik göstermeleri gerekmektedir. Çünkü vücut aldığı gıdalarla geliştiği gibi kişinin ruhî-vicdanî dünyası da bu gıdaların etkisiyle şekillenmektedir. Bu nedenle helal ve haram gıdaların neler olduğu ayrıca beslenmede dikkat edilmesi gereken temel ölçütlerin bilinmesi tercihlerimize yön vermek açısından önemlidir.

Buna göre aşağıdaki sonuçlardan hangisi hayvansal gıdalar ile ilgili değildir?

- A) Uyuşturucu ile temas etmiş maddeler haramdır.
- B) Kesilmeksizin ölen hayvanın eti haramdır.
- C) Allah’ın adı olmadan kesilen hayvan haramdır.
- D) Azı dişi olan yırtıcı hayvanlar haramdır.
- E) Avını pençesiyle avlayan kuşlar haramdır.

- Öğretmenlerimiz öğrencileri ile paylaşabilir.
- Sadece öğretmen ve öğrencilerin ücretsiz kullanımına sunulmaktadır.
- Herhangi bir site ya da kitapta yayınlanmasına (isim belirtilse dahi) izin verilmemektedir.
- Bu dokümanın tüm yayın hakları mikailokumus.com'a aittir.

5. İslam dininde bazı yiyeceklerin haram kılınmış olması çeşitli hikmetler ve amaçlarla açıklanabilir. Kullanın bu yasaklara itaat etme yükümlülükleri vardır. Yiyecekler konusundaki yasaklar en başta insanın beden ve ruh sağlığının (hayatın ve aklın) korunmasını amaçlamaktadır. Beden ve ruh sağlığına zararlı olduğu sabit olan maddelerin yenilip içilmesi dinen yasaklanmıştır. Zehirli ve uyuşturucu maddeler, sarhoşluk veren katı, sıvı ve uçucu maddeler insan sağlığı açısından tehlike arz etmesi nedeniyle dinen haram kabul edilmiştir. Genel ölçüt olarak da temiz ve faydalı olanların yenebileceği, zararlı ve pis olanların yasaklandığı vurgulanmıştır.

Buna göre aşağıdaki ayetlerden hangisi parçaya örnek olarak gösterilemez?

- A) "Bugün size iyi ve temiz nimetler helal kılınmıştır. Kendilerine kitap verilenlerin yiyeceği size helaldir; sizin yiyeceğiniz de onlara helaldir..." (Mâide suresi, 5. ayet)
- B) "...Peygamber onlara iyiliği emreder ve onları kötülükten meneder; yine onlara temiz şeyleri helal, pis şeyleri haram kılar..." (A'râf suresi, 157. ayet)
- C) "Allah'ın size verdiği helâl ve temiz rızıklardan yiyin ve iman etmiş olduğunuz Allah'ın yasaklarından sakının." (Mâide suresi, 88. ayet)
- D) "Ey insanlar! Yeryüzünde bulunan maddelerin helâl ve temiz olanlarından yiyin; şeytanın peşiden gitmeyin, çünkü o apaçık düşmanınızdır." (Bakara suresi, 168. ayet)
- E) "De ki: 'Ey ehl-i kitap! Hakkın sınırlarını aşarak dininizde aşırılığa gitmeyin. Daha önce kendileri saptığı gibi birçoklarını da saptıran ve yolun doğrusundan uzaklaşan bir topluluğun keyfi istek ve arzularına uymayın.'" (Mâide suresi, 77. ayet)

6. İnsana verilen üstün özelliklerin en önemlisi akıldır. İnsan akıl sahibi olduğu için dinin buyruklarına muhatap olmuştur. Dinin gayesi ise insanların faydasını gözetmek ve onlardan zararı savmaktır. Bu gayenin gerçekleşmesi de ancak dinî hükümlerin anlaşılması, hayata geçirilmesi ve aklın korunmasıyla mümkündür. Bu nedenle İslam dini aklın korunmasını ve kullanılmasını emretmiş, aklın kullanılmaz hâle gelmesine neden olan bağımlılıkları yasaklamıştır.

Aşağıdaki ayetlerden hangisi bu parçayı destekler niteliktedir?

- A) "Dünya hayatı bir oyun ve eğlenceden başka bir şey değildir. Muttaki olanlar için şüphesiz ki ahiret yurdu daha hayırlıdır. Hâlâ aklınızı kullanmayacak mısınız?" (En'âm suresi, 32. ayet)
- B) "Sana rabbinden indirilenin hak olduğunu görüp bilen kimse görmeyen gibi olur mu? Bunu ancak akıl sahipleri anlar." (Ra'd suresi, 19. ayet)
- C) "Size verilen şeyler dünya hayatı için faydalı nesnelere ve güzelliklerden ibarettir. Allah katında olanlar ise daha hayırlı ve daha kalıcıdır. Aklınızı kullanmaz mısınız?" (Kasas suresi, 60. ayet)
- D) "Hurma ağaçlarının ve üzüm asmalarının ürünlerinden hem içki hem de güzel besinler elde edersiniz. Bunda da aklınızı kullanan bir topluluk için açık delil vardır." (Nahl suresi, 67. ayet)
- E) "O, dilediğine hikmeti verir ve kime hikmet verirse o kimse birçok hayra nail olmuş demektir. Bunu ise ancak derin kavrayış sahibi olanlar düşünüp anlarlar." (Bakara suresi, 269. ayet)